

CHƯƠNG TRÌNH ĐỊA PHƯƠNG (phần Văn)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

- Bổ sung vào vốn hiểu biết về văn học địa phương bằng việc nắm được những tác giả và một số tác phẩm từ sau 1975 viết về địa phương mình.
- Bước đầu biết cách sưu tầm, tìm hiểu về tác giả, tác phẩm văn học địa phương.
- Hình thành sự quan tâm và yêu mến đối với văn học của địa phương.

(1) Nguyễn Đình Chiểu, *tám gương yêu nước và lao động nghệ thuật*, Sđd.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Chương trình địa phương ở các lớp 8, 9 tập trung vào tìm hiểu tác giả, tác phẩm văn học hiện đại ở địa phương. Ở lớp 8, HS đã bước đầu tìm hiểu văn học địa phương đến năm 1975. Bài này yêu cầu HS tiếp tục tìm hiểu để bổ sung những hiểu biết về văn học địa phương từ sau 1975. Tuy nhiên, cũng không nên quá chặt chẽ trong việc phân chia giai đoạn với cái mốc thời gian 1975.

Văn học địa phương trước hết chú ý đến sáng tác của những tác giả đã, đang sống ở địa phương, nhưng cũng có thể mở rộng tới những sáng tác của các tác giả ở nơi khác viết về địa phương. Địa phương cũng có thể mở rộng, không chỉ là tỉnh, thành phố mà còn có thể rộng hơn như cả khu vực có những điểm gần gũi về địa lí, dân cư, như Tây Bắc, Tây Nguyên, đồng bằng sông Cửu Long...

2. Giờ dành cho văn học địa phương thường được sử dụng theo cách GV chọn một sáng tác của địa phương để giới thiệu cho HS. Làm như vậy cũng có ích, nhưng hiệu quả của việc tìm hiểu văn học địa phương sẽ bị hạn chế. Yêu cầu của giờ dành cho phần này còn phải là HS tự mình sưu tầm, tìm đọc những tác giả, tác phẩm văn học địa phương để có một hiểu biết chung về văn học địa phương mình. Do đó, GV cần coi trọng việc hướng dẫn và khuyến khích HS tìm đọc tác phẩm văn học địa phương. Đồng thời, trong 2 tiết dành cho nội dung này, GV có thể chọn giới thiệu một tác phẩm hay của địa phương (trong khoảng 1 tiết).

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

1. Hướng dẫn HS chuẩn bị cho giờ tìm hiểu văn học địa phương

Việc này nên làm trước từ hai đến bốn tuần để HS có thời gian và điều kiện chuẩn bị ở nhà.

Căn cứ vào các công việc chuẩn bị đã nêu trong SGK, GV hướng dẫn cụ thể và nêu yêu cầu cho HS với từng công việc. Cần hướng dẫn cụ thể cho HS tìm những tạp chí, sách, báo nào thường xuyên đăng tải sáng tác của địa phương (hầu hết các tỉnh, thành phố đều có tạp chí văn nghệ riêng của địa phương, nhiều địa phương đã in những tuyển tập hay tập hợp sáng tác chọn lọc của địa phương mình theo từng thể loại).

GV (hoặc thông qua nhà trường) liên hệ với hội văn nghệ địa phương để có danh sách các tác giả văn học địa phương và các tư liệu khác có liên quan, để bổ sung cho phần sưu tầm, thống kê của HS.

GV hoặc tổ văn của trường chọn tác phẩm tiêu biểu của văn học địa phương để giới thiệu, hướng dẫn HS tìm hiểu trong tiết thứ hai của bài học này.

2. Tiến trình tổ chức các hoạt động

Tiết 1

GV hướng dẫn và tổ chức cho HS thực hiện các hoạt động đã nêu trong SGK.

Hoạt động 1. HS tập hợp theo tổ các bản thống kê mà từng cá nhân đã làm, các sáng tác mà mỗi HS đã sưu tầm, chọn lựa được.

Từng tổ tiến hành tập hợp, bổ sung vào một bảng thống kê về tác giả, tác phẩm văn học địa phương mà các HS trong tổ mình đã thống kê được và những tác phẩm đã sưu tầm được.

Hoạt động 2. Lần lượt các tổ cử một đại diện đọc trước lớp bảng thống kê của tổ mình và danh sách các tác phẩm đã sưu tầm được.

GV dựa vào các bảng thống kê của các tổ và tư liệu của mình để hình thành một bảng thống kê đầy đủ. HS bổ sung vào bảng thống kê của mình những tác giả, tác phẩm còn thiếu.

Hoạt động 3. Mỗi tổ chọn một HS đọc bài viết giới thiệu hoặc cảm nghĩ về một tác phẩm viết về địa phương, hoặc đọc một sáng tác của mình.

Hoạt động 4. GV nêu nhận xét, khuyến khích HS tiếp tục tìm hiểu văn học địa phương và tập sáng tác.

Cuối giờ học, GV thu thập những tác phẩm HS đã sưu tầm được và những sáng tác của các em, đóng lại thành hai tập riêng. Ngoài giờ học, HS chuyển cho nhau hai tập ấy để đọc.

Tiết 2

GV chọn một tác phẩm tiêu biểu của văn học địa phương để giới thiệu, hướng dẫn HS tìm hiểu. Nên chọn những tác phẩm từ sau 1975 và của tác giả địa phương, viết về những vấn đề gần gũi với cuộc sống hiện nay. Tốt nhất là chuyên viên phụ trách bộ môn của Sở Giáo dục – Đào tạo cùng với những GV cốt cán chọn lựa tác phẩm để dùng cho giờ văn học địa phương của tất cả các trường trong địa phương mình.